

MIND MAPPING

DOOR

PROF. DR. R. FRANZKE

BIJBEL & ONDERWIJS, AMERSFOORT

Mind Mapping

Informatie of verwarring

Inhoud:

pag.

Opmerking Vooraf	1
I. Doeleinden en verwachtingen	1
II. Grondbeginselen en technieken	1
III. Basistechnieken	2
1. Vrije associatie en automatisch tekenen	2
2. Constructie van een mandala	6
3. Afroepen of “herinneren” van de mind map	8
IV. Beoordeling en kritiek	9
V. Aanbeveling	15
VI. Ter verdieping	18
VII. Literatuur verwijzingen	18

Opmerking vooraf

Opnieuw is er iets nieuws op pedagogisch gebied: de ‘mind map’(geheugenmap) en de techniek van ‘mind mapping’. Dat gaat momenteel als een lopend vuurtje rond. ‘Mind mapping’ wordt aan alle kanten geprezen en met het grootste enthousiasme ontvangen en doorgegeven. Nergens is er kritiek op die techniek. Maar wat zijn de doeleinden en verwachtingen, de grondbeginselen en grondtechnieken?

Voor beter begrip van de volgende uiteenzetting moet erop worden gewezen, dat het hier niet gaat om dilettantische spelletjes met de ‘mind map’ techniek, maar om de reële achtergrond en het wezenlijke karakter, zoals dat tot uitdrukking komt in de desbetreffende literatuur.

I. Doeleinden en verwachtingen

Volgens de opvatting van de literatuur over 'mind mapping'(MM) is het een middel tot

- intuïtieve verwerving van informatie,
- creatieve inspiratie,
- vergaring en documentatie van ideeën,
- weergeven van teksten,
- notulering van gesprekken, discussies, telefoongesprekken, inleidingen en lezingen,
- effectieve toe-eigening van leerstof,
- bewerking, ordening en structurering van onderwerpen in ruime zin,
- presentatie en visualisering van onderwerpen, voorstellen, projecten,
- oriëntatie bij redevoeringen, inleidingen en referaten,
- opslaan en opnieuw memoreren,
- organisatie en planning van inkopen, afspraken, inleidingen en projecten.

Naar men beweert, verbetert die techniek het geheugen en de creativiteit van hen die het toepassen.

II. Grondbeginselen en technieken

De techniek van 'mind mapping' gaat uit van twee grondgedachten:

1. In ons binnenste zit, naar men beweert, een onbekende, verborgen *bron van creatief weten*, die door de techniek van 'mind mapping' kan worden ontsloten.

2. De rangschikking van het weten in de vorm van een 'mind map' bevordert het lange termijn geheugen. Het blijft onduidelijk waar het weten wordt opgeslagen: in de hersenen of in een andere, transpersonele[1] dimensie.

De voorvechters van deze techniek beweren, dat de methode van 'mind mapping' berust op de uitkomsten van het nieuwste hersenonderzoek van de rechter en linker hersenhelft. Volgens die opvatting hebben beide hersenhelften verschillende taken en functies. Eén hersenhelft zou dan logisch-analytisch en de andere helft plastisch, beeldend en op de totaliteit zijn georiënteerd. Wie geen gebruik maakt van de plastische uitbeelding en inprenting, zou dan slechts één deel van zijn hersenvermogen gebruiken.

[1] Transpersoneel is gericht op het transcendente (geestelijke, bovennatuurlijke).

Oppervlakkig gezien is een 'mind map' die bij 'mind mapping' moet worden gemaakt, een bijzondere rangschikking van begrippen. In het centrum van een grafische weergave staat het "thema". Uitgaande van het centrum moeten alle mogelijke aspecten van dat "thema" worden weergegeven in de vorm van een boomdiagram: van het centrum gaan hoofdtakken uit, van die hoofdtakken zijtakken enz.

1. Vrije associatie en automatisch tekenen

Als we de literatuur over 'mind mapping' doornemen, wordt ons duidelijk, dat het een **trance- en doorwaytechniek** [2] is. De basistechnieken van 'mind mapping' moeten leiden naar een tranceachtige bewustzijnstoestand die, zoals zo dikwijls in andere contexten, de deur opent tot een andere wereld of werkelijkheid. Dit wordt begrijpelijkerwijs zo niet gezegd, maar op z'n hoogst aangeduid.

Bij het maken van een MM moeten de gebruikers "vrij associëren", ze moeten het lineaire, rationele, analytische, logisch-systematische denken en nadenken en de "inwendige criticus" uitschakelen. Ze moeten hun gedachten en ideeën "de vrije loop laten", de stroom van gedachten en ideeën niet

verdelen, ordenen, controleren, structureren, disciplineren, ja zelfs niet censureren (verg. Müller, blz. 52; Svantesson, blz. 19, 20, 45, 55).

Het grondprincipe luidt: "Eerst associëren, dan structureren". Het éne woord volgt op het andere, bijv.: transportmiddel > auto > enz. (associatieketen). De 'mapper' moet *alles* opschrijven, wat hem te binnen schiet (verg. Müller, blz. 23).

[2] Een doorwaytechniek is een techniek die toegang geeft tot een andere wereld of realiteit, zoals bijvoorbeeld de binnenste cirkel van een mandala een doorway is.

"Inwendige beelden" komen kennelijk boven en lopen als een film voor het inwendig of geestelijk oog (verg. Buzan, blz. 147). Die gedachtestroom of film moet, zo mogelijk, niet worden onderbroken. Als hij toch afbreekt, moet men een nieuwe aftakking openen en verder gaan associëren. Telkens wordt er de nadruk op gelegd, dat de gedachten of "inwendige beelden" sneller stromen dan men de 'mind map' kan tekenen. Daarbij moet het komen tot ongewone, ja zelfs verrassende uitkomsten, tot "ingenieuze invallen" en nieuwe inzichten (verg. Müller, blz. 51):

- "Tijdens een creatieve fase werken onze hersenen zo snel, dat we niet in staat zijn, die gedachten, beelden en verbindingen verstandelijk geformuleerd vast te houden."
- "Ga dan alles heel snel tekenen, zoals het je te binnen schiet..."
- "Als het begin van een 'mind map' is gemaakt, volgen de invallen elkaar heel snel op. Zet ze zo snel mogelijk op papier (Kirkhoff, blz. 2, 6, 16)."
- "Aangezien je geest de ideeën sneller produceert, dan je kunt schrijven, zal er wel haast geen pauze zijn (Buzan, blz. 112)."
- "Aangezien de geest veel sneller informatie doorgeeft dan de hand kan opschrijven, zullen alle kleinere associaties geestelijk worden "gezien..." (Buzan, blz. 147)."
- "Hoe omvangrijker je ideeënverzameling, des te groter is de kans, dat er ook baanbrekende ideeën onder zijn (Müller, blz. 58)."
- Müller spreekt van een 'Informationsfülle' (= overvloed van informatie) of 'Informationsflut' (= informatiestroom) (zie blz. 8).

Als men deze citaten aandachtig bestudeert, komt men tot de volgende conclusie: de hersenen produceren niet, maar ontvangen creatieve gedachten die uit een verborgen bron komen. Inderdaad moet 'mind mapping' "verborgen ideeën aan de dag brengen" (verg. Müller, blz. 8). Onduidelijk blijft de bron van creatieve impulsen: komen ze uit de hersenen, uit het geheugen, uit de herinnering, uit het onderbewustzijn, uit de geest of uit een andere dimensie? Verrassend is de idee, dat bij langere pauzes zogenaamd het onderbewustzijn blijft doorwerken aan de 'mind map' en nieuwe ideeën levert die later in de 'mind map' moeten worden geregistreerd (verg. Kirkhoff, blz. 11, 45).

Tussenopmerkingen: technieken van de mediale inspiratie

Om te begrijpen, wat 'mind mapping' werkelijk is, moeten we even iets inlassen.

Vrije associatie

De vrije associatie is een bekende techniek van de klassieke psychoanalyse. S. Freud had eerst geëxperimenteerd met de hypnose, daarna met de duimdruk op het Derde Oog. Tenslotte voerde hij de bekende setting van de psychoanalyse in: gemakkelijke rugligging op de divan en de vrije associatie. De patiënt of cliënt moest alles vertellen, wat hem te binnen schoot, vooral zijn belevenissen in de droom. Volgens de opvatting van de psychologie opent de vrije associatie de deur tot het rijk van het onbewuste (OB) en het verdrongene; de (droom)beelden zijn vervormde boodschappen van het OB. Uit dit alles kunnen we concluderen, dat de vrije associatie dezelfde uitwerking heeft als de hypnose: ze brengt je in een tranceachtige bewustzijnstoestand die de deur opent tot onzichtbare werelden, meestal genoemd het onbewuste of onderbewustzijn (OB).

Automatisch componeren

Van beroemde musici en componisten weten we, dat ze in nauw contact stonden met de onzichtbare

geestelijke werelden en machten. Ze praktiseerden spiritisme of yoga (Menuhin, Karajan). Ze noemden de bronnen van hun inspiratie het onbewuste/onderbewustzijn, God, goden, engelen, beschermende geest, beschermgodin, eeuwige/kosmische kracht, hogere macht, muze, almachtige wezens, demonen enz. (verg. Abell). Hun inspiraties en composities hebben ze te danken aan trance- of droomachtige toestanden waardoor ze meestal zonder moeite overvallen werden. In die tranceachtige bewustzijnstoestand waarbij het bewuste denken is uitgeschakeld, kwamen meer ideeën en melodieën in hen op; ze zagen beelden, massa's beelden en thema's voor het geestelijk oog (Abell, blz. 56). Ook hier "stroomden de ideeën....met zulk een macht en snelheid in op me, dat ik er maar een paar kon pakken en grijpen, ik was nooit in staat om ze allemaal vlug op te schrijven, ze kwamen als plotselinge bliksems en verdwenen gauw..."(J. Brahms bij Abell), en R. Wagner zei: "Ik heb zeer bepaalde indrukken in die trance-achtige toestand die voorwaarde is voor iedere creatieve actie..."(volgens Abell, blz. 151). Steeds weer wordt er gezegd, dat ze beelden voor het geestelijk oog hadden en dat een onbekende kracht en macht hen zou dwingen tot handelen (componeren). Veel musici hebben het erover, dat niet zij zelf spelen, maar een andere macht die de controle heeft overgenomen, volgens het motto: "Het speelt" (door mij).

Creatief schrijven in de Duitse les

Bij het creatieve schrijven moet men zich terugtrekken op een rustige plek, zachte instrumentale muziek laten spelen, zich ontspannen, tot rust komen, de ogen dicht doen, het denken uitschakelen en tenslotte zich op een thema fixeren. Voor het inwendig of geestelijk oog loopt een "film" met razend snelle beelden af die in tekst moet worden omgezet. Daarbij moet de hand losjes op het papier liggen en als vanzelf schrijven. Mocht de inwendige film blijven steken, dan moet men het laatst genoteerde woord telkens herhalen, tot

de film voor het inwendig oog verder loopt (verg. Brenner, Böttcher).

Voorbeeld

"Beton beton grijs grijs zwart zwart zwart donker donker donker treurig treurig zonder bloemen zonder dieren zonder dieren zonder dieren zonder dieren kinderen in scholen scholen bunker bunker nauw nauw militair gevaar gevaar gevaar gevaar alleen onder velen bewaakt bewaak oorlog bloemen bloemen kernafval kern kernafval vervuiling vervuiling verpesting zak over steden zak zak zak hemel hemel hemel auto auto auto auto auto straten geen plaats plaats plaats plaats vele mensen mensen mensen jachtigheid stress stress stress stress" (Brenner, blz. 95 vv)

Automatisch schrijven bij het spiritisme

Bij het spiritisme bestaat het automatisch schrijven door de schrijfmedia. Men moet dan een rustige, licht verduisterde ruimte opzoeken, de ogen dicht doen, alle uitwendige invloeden uitschakelen, een passieve houding aannemen en de hand met de pen losjes op het papier leggen. Na enige tijd begint de hand, als geleid door een vreemde kracht of macht, vanzelf te schrijven. Spiritisten zijn ervan overtuigd, dat de schrijfhand geleid wordt door geesten en dat de boodschappen uit de onzichtbare geestelijke wereld komen. Dit gebeurt volgens hen, doordat schrijfmedia door de passieve geesteshouding de controle over de geest (resp. verstand) en over de schrijfhand geven aan een andere geestelijke macht (verg. Greber).

Automatisch schrijven en vrije associatie in de heksenliteratuur

a) Automatisch schrijven bestaat ook in de heksenliteratuur (verg. Budapest). Hier staat het automatisch schrijven in de context van een ritueel waarbij heel bewust een godin wordt aangeroepen.. Weer moet de hand losjes op het papier liggen en de bewegingsimpulsen volgen. Tenslotte wordt een (doden-)geest aangeroepen die de hand moet leiden en boodschappen moet meedelen.

b) Vrije associatie

De vrije associatie wordt kennelijk vooral bij heksenrituelen gebruikt als inleiding op trance-toestanden en als aanroeping van de geesten.

Oefening: trance door woordassociatie

Allen gaan op hun gemak op de grond liggen. Doe het licht uit. Begin met de ademhaling als groep.. Zodra allen ontspannen zijn, ga je op volgende wijze door:

We gaan nu met de wijzer van de klok mee om de kring heenlopen. Ik begin en zeg een woord en de volgende zegt daarop het volgende woord, dat haar net te binnen schiet. Het volgende meisje reageert dan op dat woord, dan weer de volgende en zo verder om de beurt. Denk niet na over het woord, maar ontspan je gewoon, haal diep adem en laat het maar over je heen komen. (Jij begint. De volgorde kan ongeveer zo zijn:) Groen/erwt/soep/heet/koud/ijs/sneeuw/wit/zwart/vogel/vliegen/hemel/sterren/nacht/donker (Na een paar rondes:) Nu gaat ieder meisje het laatste woord voor haar buurvrouw herhalen en maakt er een nieuw woord aan vast.

*(De volgorde kan zo ontstaan:) Donker hol/holengraf/grafstille/Stille
Oceaan/oceaanreuzen/reuzenster/
sterrenlicht/lichtstraal/stralenzee...*

Na enkele rondes:

Nu pakt ieder meisje de beide laatste woorden op en voegt er eentje aan toe.

De volgorde kan er ongeveer zo uitzien:

*Straal zon licht/zon licht dag/licht dag nacht/dag nacht eeuwigheid/nacht eeuwigheid
sterren/eeuwigheid*

Sterren hemel/sterren hemel maan/hemel maan zon...

*In de loop van de **trance** worden de woorden zelfstandig. De combinaties leiden tot voortdurend wisselende scènes die levendig voor het **geestelijk oog** ontstaan. Langzamerhand vervaagt de kring en de deelnemers beschrijven alleen, wat ze zien:...*

*Ik zie een pauw, groenachtig glinsterende ogen sieren zijn sleep...
Ik zie een oog, dat mij bekijkt...
Ik zie een gezicht, het donkere gezicht van een mooie vrouw...*

*De beschrijvingen kunnen simpel of uitvoerig zijn. Sommigen krijgen indrukwekkende **visioenen**, anderen **horen** geruis of **stemmen of** hebben nieuwe gewaarwordingen. Sommige deelnemers vallen in slaap. Na een zekere tijd verstomt de groep, iedere deelnemster zweeft in haar eigen visioen. Laat aan ieder voldoende tijd om haar **inwendige wereld** voluit te beleven en zegt dan: Haal nu diep adem en zeg jullie visioenen vaarwel. Zo meteen zullen we de ogen opendoen en wakker zijn, helemaal en totaal wakker, we zullen ons verkwikt en vernieuwd voelen. Ik tel nu tot drie en we doen de ogen open en worden wakker. Nu één keer diep ademhalen... inademen... uitademen... één... twee... drie... Ogen open! Jullie zijn wakker, verkwikt en vernieuwd. Het is buitengewoon belangrijk, dat ieder helemaal wordt teruggehaald in het normale bewustzijn. Doe het licht aan en schep daardoor een helemaal nieuwe sfeer. Eet en drink gemeenschappelijk (maar geen alcohol!), ga bewegen en praat met elkaar. Anders kunnen sommige deelnemers in een lichte **trance blijven** en die toestand vermoeit en deprimeert". (Starhawk, blz. 77 vv)*

We danken voor deze hint!

Slotconclusie

De aangehaalde literatuur doet vermoeden, dat in de toestand van TRANCE een deur wordt geopend naar onzichtbare geestelijke werelden en machten die ons in de trance-toestand, als het rationele denken door een passieve geesteshouding is uitgeschakeld, kunnen inspireren, leiden en controleren. Vooral de hand, zoals de literatuur over het creatieve en automatische schrijven leert, speelt een belangrijke rol.

Tegen die achtergrond zou 'mind mapping' kunnen worden geïnterpreteerd als een **techniek van automatisch tekenen in een trance-toestand** waarbij een vreemde, geestelijke macht de hand leidt, als het gecontroleerde denken wordt vervangen door de vrije associatie

Dat dit zo is, wordt om voor de hand liggende redenen in de literatuur hardnekkig verzwegen. Toch zijn er enkele aanwijzingen. Zo wordt bijvoorbeeld 'mind mapping' geplaatst in een reeks technieken die ongetwijfeld met trance-toestanden werken en die leiden tot de beroemde alfatoestand: silva mind [3], meditatie, suggestopedie [4] (verg. Kirkhoff, blz. 109 vv). Zoals de auteur ons laat weten, bestaat er naast die methoden een heel eenvoudige methode om de trillingen in te pendelen op een creatief niveau: 'mind mapping' (verg. blz. 110), waarmee de alfa-toestand van trance bedoeld wordt.

Tony Buzan, de vermeende bedenker van 'mind mapping', deelt ons mee, dat een geheimzinnige kracht de hand bij het tekenen beweegt: "Als een pauze optreedt, zullen ze waarschijnlijk merken, dat hun potlood of pen doelloos rondzwerft" (Buzan, blz. 112) als vanzelf, als bewogen door een geesteshand, net zoals bij het creatieve en automatische schrijven van spiritisten en overtuigde heksen die zich door geesten geïnspireerd en geleid wanen.

Met andere woorden: wie het denken uitschakelt en de controle over zijn eigen gedachtestroom opgeeft, zoals 'mind mapping' vereist, laat de gedachten en ideeënproducten over aan de controle van een andere, onzichtbare geestelijke macht.

Tegen die achtergrond moet 'mind mapping' worden verklaard als een **nieuw soort techniek van mediale inspiratie**. Dit karakter wordt vooral duidelijk bij Müller: "Ga maar ongeremd mappen. Vergaar daarbij alle ideeën en gedachten... Schakel daarbij de inwendige criticus, de realistische linker hersenhelft, uit. Ondersteun je associat

[3] Bij silva mind control leert men (tijdelijk) over te schakelen naar een lagere leefrequentie of alfa-golflengte. Hierdoor wordt men gevoelig voor buitenaardse werkelijkheden (Uit "Occultzakwoordenboek, verkrijgbaar bij B & O).

[4] Suggestopedie of superleren is een uit Bulgarije afkomstige leertechniek. De leerstof kan zonder inspanning blijven hangen, ook bij leerlingen die hiertoe het verstand of doorzettingsvermogen missen (uit "Occult zakwoordenboek, verkrijgbaar bij B & O)

denken, door een prettige sfeer te scheppen en te 'mappen' in een omgeving, waar je je prettig voelt, zodat je in een toestand van TRANCE geraakt die de deur opent voor onzichtbare geestelijke machten en die je willen inspireren, leiden en adviseren."

2. Constructie van een mandala: transpersonele opslag van informatie

Uit wat voor bron de creatieve gedachten en inspiraties ook komen, ze moeten een vorm aannemen. Bij de componist is het een compositie, bij de schilder een schilderij, bij de beeldhouwer een beeldhouwwerk, bij het automatisch schrijven een (zinloze) tekst, bij de 'mind mapper' een verwarde 'mind map'. Daarbij moeten telkens regels in acht worden genomen: de regels van de notenleer, de schilderkunst, de beeldhouwkunst en van 'mind mapping'.

Hoewel 'mind mapping' met een minimum aan regels wil rondkomen om de creatieve gedachtestroom niet onnodig te blokkeren, moeten bij de constructie van een 'mind map' toch enkele regels in acht worden genomen:

- Het "thema" moet in het centrum staan en dienst doen als sleutelwoord of sleutelbeeld.
- De aspecten van het thema worden in blokletters genoteerd in hoofd- en zijtakken die van het centrum (de boom) uitgaan.

- Kleuren, beelden en symbolen moeten het memoriseren van de 'mind map' bevorderen.

Daarbij valt op, dat een 'mind map' een bijzondere rangschikking van zelfstandige naamwoorden is die de vorm van een mandala heeft. 'Mind maps' bevatten geen kennis en bijna geen enkele informatie: ze hebben een beeldend karakter en ze vervangen de tekst door een bijzonder uitgevoerd beeld in de vorm van een mandala. (Verwijzingen naar het mandalakaracter van de 'mind map' zijn vooral te vinden bij Müller blz. 68 (beeldpatroon); ook bij Kirkhoff, blz. 4, 19, 21, 22, 27, 29, 31, 35, 39, 47, 55, 57, 67, 73, 77, 83, 87, 91, 97).

Mandala's [5] zijn geometrische constructies met een centrum en een concentrische opbouw. Ze zijn *concentratie- en visualiseringshulpen*, technieken van mentale punt-concentratie en van visualisering van een opening resp. een tunnel. De opbouw van de mandala moet de aandacht leiden naar het centrum, naar het punt in het midden en een opening, een poort of zelfs een tunnel naar een andere wereld helpen visualiseren:

"Ga nu rechtop zitten in meditatiehouding en concentreer je met hart en geest op het centrum van de mandala. Vestig echt al je aandacht op dat centrum. Je voelt je, alsof je erin wordt getrokken... nu je in het centrum bent, ga je van daar uit door de hele mandala. Stel je voor, dat je langs een lange tunnel dat centrum in wandelt. Je gaat rechtstreeks het centrum in, door dat centrum heen en je komt aan de andere kant naar buiten in het zuivere licht". (Rozman, D.: Meditation für Kinder, blz. 166).

Punt-concentratie en visualisering zijn bekende en beproefde *hypnosetechnieken*; ze leiden na enige oefening tot een veranderde bewustzijnstoestand die de deur opent naar een andere wereld.

Naar Tibetaanse opvatting zijn mandala's "woonplaatsen der goden", niet alleen symbolisch, maar heel reëel. In het centrum van de mandala wonen de goden. Als er dus wordt gezegd, dat je "de weg naar het centrum moet zoeken", dan is dat een religieuze leer en praktijk van het Verre Oosten en van de mensen die esoterie [6] bedrijven.

[5] In het B & O magazine van april 2006 staat een artikel over mandala's dat ook door prof. dr. R. Franzke is geschreven. Op de website www.bijbelonderwijs.nl, deelsite B & O, staat het vermeld.

[6] Van esoterie: het woord is afkomstig van het Griekse 'esoteros' dat 'het inwendige' of 'het verborgene' betekent. Het gaat om die zaken of dingen die alleen voor ingewijden toegankelijk zijn, maar voor 'exoterne' verborgen moeten worden gehouden (uit "Occult zakwoordenboek" verkrijgbaar bij B & O).

Is de 'mind map' klaar, dan moet die in de geest worden "gefotografeerd". Het uitwendige beeld van een 'mind map' moet een "**inwendig beeld**" voortbrengen. Inwendige beelden hebben zogenaamd betrekking op de hersenen, in het bijzonder op de rechter hersenhelft. Vanuit esoterisch oogpunt kunnen "inwendige beelden" worden ontvangen, begrepen en uiteindelijk ook opgeslagen door onzichtbare geestelijke machten, zo bijv. ook 'mind maps' (verg. www.psychoreport.de/visualiseren).

De bijzondere opbouw van een 'mind map' heeft tot doel om het uitwendige beeld beter te kunnen "fotograferen" en op te slaan als "inwendig beeld" (verg. Buzan, blz. 129, Gemmer e.a., blz. 11 vv, 16, 23, 25, 33, 47).

Tegelijk openen mandala's of 'mind maps' de deur naar spirituele werelden en machten, door mentale concentratie en visualisering op het centraal geplaatste sleutelwoord. Hierover staat in de literatuur:

- MM maakt gebruik van de figuratieve voorstellingen.
- De beelden zijn het geheim van het succes.
- Men moet zich de MM's als vast beeld inprenten.
- MM's helpen de leerstof te visualiseren.
- Men moet de MM's "fotograferen".

- De beelden van de MM's moeten het voorstellingsvermogen stimuleren.
- Men moet het voorstellingsvermogen gebruiken.
- We herinneren ons in beelden, vooral in inwendige beelden.
- MM maakt gebruik van de "kracht der beelden".
- MM's moeten het denken in beelden bevorderen.
- MM's bevorderen de visualisering.
- MM's zijn een extern fotografisch beeld.

Met andere woorden: 'mind mapping' heeft dezelfde betekenis als de productie van een geestelijk beeld of film: auteur en regisseur is een onbekende geestelijke macht. Voorbeeld of manuscript is de materiële 'mind map', zender is de geest van de gebruiker, ontvanger is de geestelijke wereld die het "inwendige beeld" resp. de film opslaat en naar behoefte of op afroep met behulp van de filmtitel of het sleutelwoord op een inwendig of geestelijk beeldscherm kan projecteren. De 'mind map' heeft geen betrekking op de rechter hersenhelft, maar op een onbekende geestelijke macht, een transpersonele helper.

Met de visualiserings- en filmmethode werkt ook de *memo-techniek*. Hier is een soort **standaardfilm** d.w.z. gang door de tempel, huiskamer, woning of het lichaam waarin de dingen worden ingevoegd die men wil onthouden: afwikkelingen, inkoopartikelen, argumenten in een lezing of verkoopgesprek enz. enz.

3. Afroepen of "herinneren" van de 'mind map'

Voor het herinneren of afroepen van de informatie dienen de boven vermelde sleutelwoorden of sleutelbeelden. Als een sleutel openen ze het informatiegeheugen (verg. Svantesson, blz. 28 vv). Wil men zich "herinneren", dan concentreert men zich op het gedefinieerde woord of beeld (verg. blz. 50). Voor het inwendig of geestelijk oog verschijnt het beeld van de gewenste 'mind map' als op een beeldscherm, met alle informatie en associaties (verg. Buzan, blz. 110).

De beslissende vraag is nu, waar de inwendige beelden worden opgeslagen. Wie of wat is het geheugen en waar is dit gelokaliseerd? Welk karakter heeft dat geheugen? Is het geheugen hetzelfde als de hersenen, of de rechter hersenhelft, zoals de desbetreffende literatuur beweert of maakt de techniek van 'mind mapping' gebruik van externe resp. transcendente of transpersonele geheugens? Daarbij kan worden opgemerkt, dat de telkens weerkerende verwijzing naar de uitkomst van het hersenonderzoek bijna nooit onderbouwd wordt door bronvermelding en dat de leer van de rechter en linker hersenhelft, zoals die wordt gepresenteerd door de MM-literatuur, in geen enkel serieus leerboek van de klinische geneeskunde of anatomie is te vinden.

Het is ook helemaal onnodig om in medische boeken te zoeken. Verwijzingen naar de betekenis van de "inwendige beelden" vinden we in de literatuur van de heksen, sjamanen en bedrivers van esoterie. In magie, heksenkunst en esoterie doen "inwendige beelden" of visualisering dienstdoen voor de contactopname, de communicatie en coöperatie met onzichtbare geestelijke werelden, hoe die ook genoemd mogen worden. "Inwendige beelden" of visualisering maken gebruik van die machten, als ze met hun goden, godinnen, geesten of zelfs godheden in contact treden en gebruik willen maken van hun bovennatuurlijke kwaliteiten en krachten.

De concentratie op een "sleutelbegrip" opent inderdaad – als een sleutel – een deur: de deur naar transpersonele werelden, resp. naar een transpersoneel televisiestation, die het opgevraagde totaalbeeld (de 'mind map') op het geactiveerde inwendige of geestelijke beeldscherm naar behoefte of bij afroep weer laat verschijnen (verg. Svantesson, blz. 58, 72, 75, 89, 100, 106, 109 vv). De beeldcommunicatie die gebruik maakt van "inwendige beelden" en/of "inwendige films", is tegelijkertijd ook communicatie met het transcendente (verg. blz. 106). Dit wordt in de desbetreffende literatuur steevast verzwegen.

Dat de 'mind mapping' literatuur niet bijzonder serieus is, blijkt ook uit de begripsmatige vaagheid waarmee dat geheugen wordt aangeduid. Gewoonweg choquerend en ontmaskerend is de verwijzing, dat de "hersenen" waarvan de 'mind mappers' gebruik maken, gezien wordt als een persoon die ons kan danken en begrijpen: "Maak gebruik van beelden en symbolen. Je hersenen

zullen je er dankbaar voor zijn en je begrijpen (Müller, blz. 20).” Dat wil zeggen, dat de ‘mind mappers’ heel goed weten, met wie ze samenwerken.

‘Mind mapping’ doet geen recht aan de hersenen, zoals de literatuur telkens weer beweert. In de psychologie zijn “inwendige beelden” (dromen, visioenen) de taal van het OB. In de esoterie, magie en de heksenkunst zijn ze de taal van geestelijke machten. Wie in een toestand van lichte TRANCE beelden voor het inwendig of geestelijk oog ziet (visualiseert), neemt klaarblijkelijk automatisch contact op met geestelijke werelden en machten.

Tegen die achtergrond mag het vermoeden worden geformuleerd, dat ‘mind mapping’ een **techniek van transpersonele opslag** is. Het begrip geheugen betekent niet de hersenen en ook niet de rechter hersenhelft, maar het collectieve kennisgeheugen van geestelijke werelden en machten, dat door C.G.Jung het “collectieve onbewuste” en door de esoterie “Akasha-kroniek” [7] wordt genoemd. Van dit transpersonele geheugen kan men kennelijk slechts in toestand van lichte TRANCE gebruik maken.

[7] Een alles omvattend geheugen waarin alle gebeurtenissen zouden liggen opgeslagen. Vanaf het begin van de wereld zouden alle gedachten, emoties en ideeën in het zgn. “Boek van Akasha”bewaard worden (Uit “Occult zakwoordenboek, verkrijgbaar bij B & O)

IV. Beoordeling en kritiek

Tegen die achtergrond ontstaan de volgende vragen over analyse en beoordeling van ‘mind mapping’:

- ‘Mind mapping’ werkt met de techniek van de vrije associatie. Wat is zin en doel van de vrije associatie?
- De techniek van de vrije associatie opent de deur naar een onbekende (verborgen) kennisbron X. Wat is dat voor een bron die nieuwe, creatieve kennis voortbrengt?
- Wie of wat controleert de gedachten, de inwendige beeldproductie en de tekenhand tijdens de vrije associatie? Waar komt de beeldenstroom voor het inwendig of geestelijk oog vandaan? Wie of wat is de zender van de “inwendige beelden” of inwendige films?
- Wie of wat bepaalt de inhoud van een ‘mind map’? Het verstand, het geheugen, de voorkennis, de herinnering, de hersenen, de cortexv [8] (Svantesson), de rechter hersenhelft, het onbewuste/ onderbewustzijn of een onbekende geestelijke macht X?
- ‘Mind maps’ hebben een concentrische opbouw. Wat is zin en doel van die bijzondere constructie?
- Wat is zin en doel van de visualisering van “inwendige beelden”? Wie of wat is de geadresseerde van “inwendige beelden”: de hersenen, de rechter hersenhelft, het onbewuste of onderbewustzijn of een geestelijke macht?
- ‘Mind mapping’ is een techniek van verbeterde kennisopslag. Van welke geheugens wil de techniek van ‘mind mapping’ gebruik maken? Mentale of transpersonele geheugens?

[8] cortex cerebri= schors van de grote hersenen en cortex cerebelli= schors van de kleine hersenen

Zulke technieken zijn in. Eigenlijk zou een korte blik op een ‘mind map’ voldoende moeten zijn om te laten zien, dat men zich moet distantiëren van die nieuwe “onderwijsmethode”. Daarom willen we hier alleen het belangrijkste zo beknopt mogelijk weergeven:

1. ‘Mind mapping’ heeft een *destructief en contraproductief karakter*, want het doet afbreuk aan de kwaliteit van cognitieve leerprocessen. Dit is aantoonbaar aan de hand van de vraag naar de bron, de soort en kwaliteit van de informatievergaring en de verwerking. ‘Mind mapping’ vervangt:
 - rationele lineaire, logisch-systematische kennis door “intuïtieve kennis”, logica door chaos,
 - (na-)denken door voelen,
 - woorden (en tekst) door beelden en comics (beeldverhalen),

- waarheid door mening, leer door “tests”, leren door vraagstelling, de overdracht van nieuwe kennis door opdiepen van oude kennis,
- nuttige kennis door zinloze begripsnetten, selectieve kennis door “universele kennis”, leerstellige kennis door netgerichte kennis, hermeneutische kennis door classificatiekennis,
- tekstgeheugen door het “geheugen”

a) ‘Mind mapping’ vervangt rationele kennis door *“intuïtieve kennis”*. De bron van rationele kennis is de materiële wereld, maar de bron van intuïtieve kennis is de spirituele wereld. Rationele kennis wordt bewerkt door de zintuigen en het verstand. Intuïtieve kennis is “gevoelde kennis” en komt niet uit boeken. Zulke kennis omzeilt het verstand en bespaart de moeizame studie van dikke vakboeken, zoals de literatuur telkens weer benadrukt.

‘Mind mapping’ vervangt *logica door chaos*, informatie door verwarring, lineaire, logisch-systematische kennis door chaotische begripsverwarring:

- “Op het eerste gezicht komt een ‘mind map’ ongeorganiseerd of zelfs totaal onbegrijpelijk over.” (Svantesson, blz. 14)
- “Het is beter met vaagheid en chaos in je gedachten te beginnen...” (blz. 62)
- “Zulke ‘maps’ maken op waarnemers soms een warrige en chaotische indruk.” (Müller, blz. 49)
- “Veel mensen hebben een vooroordeel tegen de op het eerste gezicht verwarde, onoverzichtelijk overkomende ‘mind map.’” (Buzan, blz. 127)
- “Ze zien er op het eerste gezicht misschien wat chaotisch uit.” (Kirkhoff, blz. 26)

‘Mind maps’ kunnen (ja moeten) het logisch-systematische denken verwoesten en de geest van leerlingen in verwarring brengen. ‘Mind maps’ zijn de primitiefste vorm van kennisbewerking. Ik heb nog geen enkele redelijke ‘mind map’ gezien. Lezingen en colleges, referaten of boekpublicaties aan de hand van een ‘mind map’ moeten worden afgewezen. Ze zijn in strijd met de klassieke regels van lineair of logisch-systematisch denken. Omdat ‘mind mappers’ niet (meer) logisch kunnen denken, willen ze het logisch-systematisch denken voor iedereen afschaffen. Hun extreem dure boeken zijn slecht opgebouwd (met talrijke herhalingen) en de teksten zijn een schande voor de auteur, de uitgeverij, de lector en het onderwijsstelsel.

b) ‘Mind maps’ vervangen *woorden door beelden*, teksten door comics (beeldverhalen). ‘Mind mapping’ prijst de vermeende voordelen van de beeldtaal aan. Die ontwikkeling werd tot nu toe beschouwd als verval en vervlakking van de cultuur. Tegenwoordig ziet men het als waardevol. In en door middel van beelden hebben mensen uit het stenen tijdperk met elkaar gecommuniceerd, daarna zijn complexe schriftalen tot ontwikkeling gekomen. De “vertaling” van teksten (gedachten, ideeën) in beelden heeft niets te maken met het echte leren of met de rechter hersenhelft. De plastische vormgeving moet enkel en alleen de visualisering van inwendige beelden bevorderen. In de psychologie zijn “inwendige beelden” de taal van het onbewuste of onderbewustzijn (OB); in de esoterie en magie zijn ze de taal van goden en geesten. Tegenwoordig worden aan het OB zelfs personele en quasi-goddelijke eigenschappen toegeschreven. Zoals de God van de bijbel is het OB alwetend en almachtig, het kan en weet alles (beter), het OB is een vriend, helper en raadgever (!?). Dergelijke ideeën worden door ‘mind mappers’ verbreid. De “hersenen” en het “onderbewustzijn” zouden zelfs nuttige vrienden zijn die voor ons blijven werken, als we de actieve ‘mind mapping’ uitzetten. Wat een onzin!

c) ‘Mind mapping’ vervangt *waarheid door mening, leren door vragen*, de overbrenging van *nieuwe* kennis door opdieping van *oude* kennis. De techniek van ‘mind mapping’ verkent de subjectieve meningen en de voorkennis van de leerlingen. Geheel in de zin van de tijdgeest (“alles is waar en juist”) wordt de waarheidsvraag buiten beschouwing gelaten. De leerlingen moeten hun voorkennis en hun eigen mening tot uitdrukking brengen. De meeste ‘mind maps’ laten in het gunstigste geval zien, wat men al weet: ze “testen” aanwezige kennis. Voorzover ze het aanbrenge van nieuwe kennis dienen, wordt de kennis niet uit boeken gehaald. Wanneer echter wordt de vraag naar het waarheidsgehalte van een informatie gesteld en beantwoord? Daar geeft de techniek van ‘mind mapping’ geen antwoord op!

d) ‘Mind mapping’ vervangt nuttige kennis door zinloze begripsnetten. Wat waarheid betreft, hebben ‘mind maps’ zo goed als geen enkel informatiegehalte. Ze brengen geen kennis en geen informatie over. Bekijk bijvoorbeeld de ‘mind maps’, die betrekking hebben op het thema “mind map” (in het

bijzonder Kirkhoff, blz. 53, Buzan, blz. 97 vv, Svantesson, blz. 14). Je zult niets leren. Je raakt er alleen door in verwarring en je komt tot dwaalleringen.

“Mind maps” bevatten meestal slechts *zelfstandige naamwoorden*. Wezenlijke informatie zit evenwel in werkwoorden en bijvoeglijke naamwoorden. “Hans” is geen informatie. “Hans is failliet” en “Hans slaat soms” kan voor ons belangrijk zijn. “Huis” is geen informatie, maar “het huis staat op instorten” kan voor ons van levensbelang zijn.

Nuttige kennis geeft antwoorden op actuele problemen. ‘Mind maps’ geven geen inhoudelijke antwoorden op concrete levensvragen. In de regel zoeken we antwoorden die we nodig hebben op concrete vragen. De vraag is beperkt en selectief. ‘Mind maps’ moeten *alle* ideeën bij een thema, begrip of thematiek opnemen.

De “positivisme-strijd”[9] van de 60-er en 70-er jaren had laten zien, dat inzicht niet een systeem van *begrippen*, maar een systeem van *zinnen* is die regelmatigheden en wetmatigheden tot uitdrukking brengen. Dientengevolge zou in het centrum van een thema een stelling of hypothese staan.

[9] Positivisme noemt men in de eerste plaats het geheel van leerstellingen van Auguste Comte, uiteengezet in zijn boek *Cours de philosophie positive* en verder de leerstellingen die in de 19e en 20e eeuw zijn ontwikkeld. Alleen kennis van feiten zou vruchtbaar zijn. Wetenschap dient zich te houden aan de waarnemingen en de ervaring.

Bovendien had Karl R. Popper, de bekendste wetenschaps- en inzichttheoreticus uit die tijd, de “kuiptheorie van de kennis” vervangen door de “schijnwerpertheorie”: bij het kuipmodel gaan we alles uitstorten wat de geest heeft verzameld en bij het schijnwerpermodel nemen we alleen dát onder ogen wat door de schijnwerper verlicht wordt. Wat de schijnwerper verlicht, bepaalt ons probleem, onze belangstelling en onze vraagstelling of hypothese.

Daarbovenuit had de “positivisme-strijd” laten zien, dat er geen onvoorwaardelijke kennis bestaat en ook niet kán bestaan. Ieder inzicht wordt bepaald door voorafgaande vragen, hypothesen, zienswijzen, paradigma’s en belangstelling voor inzicht. Aan het begin van zinvolle leer- en inzichtprocessen staat steeds een specifieke vraagstelling, hypothese, zienswijze en/of een specifiek paradigma of belangstelling voor inzicht.

Volgens opvatting van de bekende filosoof en wetenschapstheoreticus Jürgen Habermas is kennis hermeneutisch (of communicatief) en/of emancipatorisch (verg. J. Habermas, 1968). Bovendien is er normatieve en spirituele (oriënterings-)kennis. Nuttige kennis geeft antwoorden op technische, communicatieve, emancipatorische en normatieve problemen, op technische vragen en vragen naar de zin. Wat kan ik doen? Wat moet ik doen? Wat is ethisch/moreel aan de orde? Niets daarvan wordt door ‘mind maps’ geboden.

‘Mind maps’ bevatten kennis over begripsnetten en de hiërarchische relatie ermee. Begrippen moeten de zaak, waar het om gaat, op de juiste wijze aangeven. Daartoe zijn precieze definities nodig en daarvoor is kennis van de zaak nodig. Beide dingen ontbreken in de ‘mind maps’. De chaotische opeenhoping van vage en ongedefinieerde begrippen is verreweg de primitiefste vorm van kennis. ‘Mind maps’ liggen op het taal- en inzichtniveau van een kind, dat bezig is de eerste begrippen (mama, papa, auto...) voor zich uit te lallen.

Voorzover het gaat om classificatie (= rangschikking) van de kennis, bestaat er geen reden om zich te distantiëren van het lineaire model; het is overzichtelijker dan een ‘mind map’ en is beter in te prenten dan een ‘mind map’. Het argument, dat men in een ‘mind map’ zonder problemen telkens nieuwe ideeën kan invoegen, is in het tijdperk van ‘Word’ volkomen onzinnig.

Tegen die achtergrond is ‘mind mapping’ een kwalijke terugval. Het denken moet gaan om waarheid en ideologische kritiek, om mondigheid en bekwaamheid tot het leveren van kritiek, om de vervanging van religieuze wereldinterpretatie door rationeel denken. Geheel in de zin van de tijdgeest moet ‘mind mapping’ het denken door voelen vervangen en verstand door “intuïtie”.

Er zijn enkele publicaties die ook nuttige verwijzingen leveren voor tekstinterpretatie. Dit kan men echter veel beter nalezen in boeken over de hermeneutiek [10] dan door gebruikmaking van 'mind maps'.

e) 'Mind maps' moeten tekstgeheugens (boeken enz.) vervangen door biogeheugens (= menselijk geheugen), zo lijkt het in elk geval. Gesuggereerd wordt een renaissance van het geheugen. In werkelijkheid kan daar geen spake van zijn. De schoolschriften worden steeds dunner en chaotischer en de leerlingen hoeven nauwelijks iets uit het hoofd leren. Eigenlijk gaat het bij 'mind mapping' ook helemaal niet om een soort geheugentraining, maar om spirituele en mediale ervaringen.

2. 'Mind mapping' heeft een *anarchistisch karakter*. 'Mind mapping' kan en moet het ontwikkelings- en kennisniveau van de westerse wereld (nog verder) helpen dalen en de productieve kracht "ontwikkeling" helpen verwoesten.

3. 'Mind mapping' is een *quasihypnotische praktijk*. Juist in de eerste fase, de fase van vergaring van "kennis", moet het verstand worden uitgeschakeld en de kennis moet "vrijelijk stromen". De vraag is alleen vanuit welke bron die kennis stroomt, vanuit mentale of vanuit mediale resp. transpersonele bronnen? Als antwoord op die vraag kunnen we alleen maar herhalen, dat trance-achtige bewustzijnstoestanden die het denken uitschakelen, de deur openzetten voor transpersonele (spirituele, transcendente, hogere) werelden en machten.

[10] Hermeneutiek is uitlegkunde of de wetenschap van de exegese

4. 'Mind mapping' is een *spirituele en mediale techniek*, een techniek van mediale inspiratie en transpersonele opslag. 'Mind mapping' moet de gebruikers in contact brengen met spirituele en transpersonele helpers en hen veranderen in een medium. Gedachten en handen worden geleid door een onzichtbare geestelijke macht. In een toestand van TRANCE staan de gebruikers open voor ingevingen, ideeën of inspiratie (inwendige beelden en/of stemmen) van transpersonele machten. In die zin is 'mind mapping' een techniek, net als automatisch tekenen.

Aan de andere kant is 'mind mapping' een techniek van transpersonele opslag en mediale informatie. De nagestreefde plastische uitbeelding in de vorm van "inwendige beelden" of visualiseringen keert zich automatisch tot transpersonele werelden en machten en niet tot het onderbewustzijn of onbewuste, zoals steeds wordt beweerd (verg. 1, blz. 39).

In werkelijkheid is 'mind mapping' een methode van contactopname, communicatie en coöperatie met transpersonele machten. De kennis- en inspiratiebron is niet het geheugen (de rechter of linker hersenhelft), maar de geestelijke wereld. Er wordt geen gebruik gemaakt van *mentale*, maar van *transpersonele* geheugens. De kennis heeft zijn oorsprong niet in het geheugen of het onderbewustzijn, maar in "intuïtieve bronnen". In de "Einführung in die weiße Magie" (van Scott Cunningham, Wicca, blz. 222) staat: "De intuïtie beschrijft het moment, waarop mediale informatie in het wakend bewustzijn komen."

Kortom: 'Mind mapping' is een mediale techniek, ze verandert de gebruikers in media die zich openstellen voor geestelijke impulsen uit de onzichtbare geestelijke wereld: "Aangezien de geest sneller informatie doorgeeft dan de hand die kan opschrijven, worden alle kleinere associaties geestelijk gezien (als inwendig beeld of inwendige film)...." (Buzan, blz. 147)

"De werkelijk belangrijkste bekwaamheid die noodzakelijk is om succesvol magie te bedrijven, is de kunst van het visualiseren. Ze is de basis van de magie." (De overtuigde heks Ansha: Das grobe Praxisbuch der weißen Magie, blz. 46)

Met andere woorden: de "vertaling" van woorden in beelden, van tekst in het beeld van een 'mind map', staat gelijk met de vertaling in de taal van het "onbewuste" of onderbewustzijn (OB), in de "taal" van de onzichtbare geestelijke helpers, goden, godinnen.

De **magie** blijkt heel duidelijk uit de uiteenzetting bij H. Müller (blz. 98 vv). Daar worden de grondtechnieken van de magie op een bepaalde manier voorgesteld. Zoals in de moderne, populaire magie ("positief denken" genaamd) gebruikelijk is, moet men zijn bedoelingen duidelijk maken, preciseren en tenslotte voor het inwendig of geestelijk oog visualiseren. 'Mind map' is de visualiseringshulp. Zij wil de centrale wensen en levensdoelen zo plastisch mogelijk in beelden, foto's en collages weergeven. Hier hebben 'mind maps' dezelfde functie als voodoo-poppen in de roemruchte voodoo-cultus. Aanvullend bij de visualisering moeten de doelen en wensen in verbale formules worden genoemd en regelmatig herhaald resp. bezworen. De grondslag is de magische opvatting, dat de "inwendige beelden" werkelijkheid worden. Nu is men eindelijk op de plaats, waar men de gebruikers naar toe wil brengen: midden in de magie!

5. 'Mind mapping' is *niet ongevaarlijk*. 'Mind mapping kan (en moet ook) de menselijke geest in verwarring brengen, zoals de desbetreffende publicaties indrukwekkend documenteren. De geschriften over 'mind mapping' zijn zeer verward. Het is een blamage voor het vormings- en hogeschoolsysteem, dat leerkrachten en docenten dat niet door hebben. Het geregeld gebruik van 'mind mapping' schijnt de gebruikers onder een (kwalijke) geestelijke ban te brengen, wat onder andere blijkt uit het feit, dat ze op zakelijke kritiek op hun "mooie/niet mooie speelgoed" regelmatig reageren met agressie, onzakelijkheid, laster en persoonlijke aanvallen. 'Mind mapping' maakt kennelijk blind en immuun voor logica en kritiek. De voorstanders van 'mind mapping' zijn absoluut niet in staat om het destructieve karakter van hun methode te zien.

6. 'Mind mapping' is *onwetenschappelijk*. Het gehele *leercomplex* is één groot *leugencomplex*. De vermeende grondslagen, de basis en ideeën zijn fout. Fout is de verwijzing naar de "uitkomsten van het hersenonderzoek", waarbij de auteurs wijselijk steeds de vermeende bron "vergeten". In geen enkel serieus medisch of anatomisch standaardwerk komen in de rechter hersenhelft lokaal gedefinieerde en begrensde centra voor gevoel, intuïtie, heelheid, visualisering (van inwendige beelden) enz. voor. Centra voor de gevoelens bevinden zich op beide hersenhelften (split-brain-theorieën). Natuurlijk hebben we een rechter en een linker hersenhelft, maar de beweerde functiecentra bestaan niet. Zelfs wanneer die centra te bewijzen waren, zou het helemaal niet uitmaken, waar ze zich bevinden (links of rechts) Belangrijk is enkel en alleen de gegronde verdenking, dat "inwendige beelden"geestelijke machten aanspreken en niet de "rechter hersenhelft". Volkomen fout is ook de suggestie, dat de "hersenen"een instantie zouden zijn met personele en quasi-goddelijke eigenschappen (alwetend, creatief).

Bovendien zijn er heel verschillende hersenmodellen, zoals bijv. het holografische [11] of totaliteitsmodel, volgens welke mening de hersenen een soort hologram (prijram) vormen. Elk afzonderlijk gebied van de hersenen omvat "de totaliteit", zodat de functies helemaal niet te lokaliseren zijn. Niet oninteressant is ook het feit, dat de idee van de linker en rechter hersenhelft vooral in de heksenliteratuur te vinden is.

Fout zijn verder de verwarde en tegenstrijdige gegevens over de bron van kennis. Fout is de motivatie van de methode. Juist is, dat in de toestand van TRANCE de deur naar transpersonele kennisbronnen opengaat. Juist is, dat de techniek van de visualisering mogelijkheden van transpersonele opslag biedt, zoals de "geheugentraining" en de "geheugenartiesten"leren. Ook zij maken altijd slechts gebruik van de technieken van mentale concentratie en visualisering. Telkens moeten woorden, getallen enz. in beelden

[11] Holografie is het verkrijgen van driedimensionale afbeeldingen door reconstructie van lichtgolven, zonder hulp van een lens. Een hologram is dan een holografische afbeelding.

worden vertaald die transpersonele machten kunnen en moeten verstaan. Voorbeelden uit amusementsshows laten zien, dat de "geheugenartiesten" vaak nog niet eens naar het voorbeeld of de voorstelling kijken. Hoe is dus de kennis in het geheugen terecht gekomen?

In werkelijkheid berust de techniek van 'mind mapping' *niet* op de uitkomsten van het "hersenonderzoek", maar op de ervaringen van overtuigde heksen en magiërs: op de bekende *techniek van visualisering*, waarvan heksen, magiërs, sjamanen en bedrijvers van esoterie gebruik maken, als ze met goden, godinnen, geesten of geestelijke helpers in contact willen treden.

7. 'Mind mapping' heeft een *occult karakter*. 'Mind mapping' is in strijd met het christelijk geloof en gaat tegen Gods Woord in. De technieken van 'mind mapping' komen uit buiten-christelijke godsdiensten of quasi-godsdiensten (magie, heksenkunst). Vanuit bijbels gezichtspunt gaat door TRANCE de deur open naar het rijk van de machten van de duisternis die klaarblijkelijk op vragen of visualiseringen kunnen antwoorden met "inwendige beelden". Dat kun je in elke charismatische of pinkstergemeente gadeslaan. De vraag is alleen: waar komen die beelden vandaan? Komen ze van God of van de duivel? Die vragen had men nog serieus gesteld, toen Hildegard von Bingen haar visioenen publiekelijk prijs gaf. Destijds had de paus beslist, dat ze van God kwamen, maar de bijbel leert dat niet. Na de voltooiing van de bijbel spreekt God niet meer persoonlijk met de mensen. Hij stuurt geen ingevingen en ook geen "inwendige beelden" of visioenen, zoals ten tijde van het Oude Testament.

Gelovige christenen hebben geen (inwendige) BEELDEN nodig, maar laten zich inspireren door het WOORD en Gods Geest en niet door "andere goden" waarmee in TRANCE contact kan worden opgenomen door middel van "inwendige beelden". Men moet verbinding hebben met de God van de bijbel en de deur naar Gods Koninkrijk open doen. Die deur is Jezus Christus. "IK ben deur naar de Vader," staat er. Alleen wie Jezus Christus als Heer en Verlosser heeft aangenomen, is een kind van God, dat geïnspireerd wordt door de Hemelse Vader.

De Heilige Schrift kent de techniek van visualisering niet; die techniek is van heidense oorsprong.. Daarom verbiedt de bijbel het zoeken van visioenen (vision quest) en van "inwendige beelden": "In den beginne was het WOORD" en "Gij zult u geen beeld maken van onzichtbare werelden en machten (2e gebod), " staat er geschreven.

8. 'Mind mapping' is juridisch twijfelachtig. De techniek van 'mind mapping' kan en moet het verstand uitschakelen, maar in het onderwijs behoort het verstand gebruikt te worden. 'Mind mapping' kan (en moet) de gebruikers in een toestand van (lichte) TRANCE brengen. Volgens inlichtingen van het Beierse ministerie van justitie is het brengen in hypnosetoestanden op de openbare school verboden. (§ 240 wetboek van strafrecht).

Mocht de techniek van 'mind mapping' inderdaad, zoals wordt beweerd, het functioneren en presteren van de hersenen aantasten, dan zou dit een ontoelaatbare therapeutische ingreep zijn in de geestestoestand van een leerling en dat nog wel door een leek (leraar).

ONTHOUD

'Mind mapping' is een techniek van automatisch tekenen (van een 'mind map'), van mediale inspiratie en transpersonele opslag van kennis. 'Mind mapping' is een multifunctioneel werktuig met een destructief, hypnotisch, spiritueel en magisch karakter. 'Mind mapping' is geen zinvolle en effectieve onderwijsmethode en ook geen leer- en onderwijshulp. 'Mind mapping' moet logisch-systematisch denken, cognitieve leerprocessen en de toe-eigening van (vak-)systematische kennis verhinderen en spirituele of transpersonele bronnen van kennis en geheugencapaciteiten ontsluiten.

De vertaling van woorden (of tekst) in beelden dient enkel en alleen de communicatie en coöperatie met transpersonele machten, veelal het "onbewuste", "onderbewuste" of "rechter hersenhelft" genoemd.

Inderdaad pleiten enkele dingen ervoor, dat transpersonele geheugens aanzienlijk beter en effectiever zijn dan mentale geheugenartiësten. Weliswaar komt de vraag op naar de prijs die de gebruikers vroeg of laat voor de mediale hulp moeten betalen, zoals bijv. het verlies van het kritisch-rationeel denken, van de geestelijke onafhankelijkheid en het kritisch vermogen.

Naar het hypnotisch en magisch karakter van 'mind mapping' verwijzen ook literatuurgegevens bij M. Kirkhoff, bijv. verwijzingen naar 'superlearning' (een hypnotische praktijk) en de magiër en heksenmeester Jose Silva en zijn "Silva Mind Methode" die niets anders is dan een moderne verpakking van de klassieke magie. Het is verdrietig, dat leraren en docenten dit helaas niet zien en ook niet willen zien.

Opmerking: Men make zich geen illusies. 'Mind mapping' zal zich toch wel verbreiden. Gevreesd moet worden, dat diverse politieke en andere kringen geen belangstelling hebben voor een toename van welstand en effectiviteit, zoals de maatregelen en overleggingen ten aanzien van de hervorming van de arbeidsmarkt, het gezondheidsbeleid en de ontwikkeling overduidelijk laten zien. Net zo erg is de

voorstelling dat economische bedrijven en administraties de techniek van 'mind mapping' zullen invoeren of er reeds gebruik van maken.

V. Aanbeveling

Verlichting, zo heeft I. Kant eens gezegd, is het vertrek van de mens uit de onmondigheid, waar hij zelf de schuld van is. Durf toch (weer) je eigen verstand te gebruiken. Geloof de auteurs niet op hun woord, vooral niet als ze beweren, dat een 'mind map' alles overzichtelijk zou maken (verg. Müller, blz. 8).

a) De techniek van 'mind mapping' moet nooit worden geleerd of toegepast; 'mind mapping' kan niet worden aanbevolen, in geen enkel verband.

Ga nooit de vrije associatie oefenen. Ga nooit het denken en nadenken uitschakelen en neem nooit een passieve geesteshouding aan. Verlies nooit de zelfbeheersing of zelfcontrole, vooral de controle over je gedachten, je gevoelens en je schrijfhand. Laat die controle nooit over aan een andere, vreemde macht of kracht, die je gedachten en handen controleert.

Als je ideeën wilt vergaren over een thema, pak dan een kladblok, schrijf de gedachten die je te binnen schieten op een blaadje. Formuleer een hypothese die je wilt natrekken. Besteed de meeste tijd aan de structuur en volgorde van je argumenten die helpen de hypothese te bevestigen of te verwerpen. Vernietig briefjes die niet bij het thema passen. Ga de briefjes ordenen van links boven naar rechts onder. Ga daarna voor je pc zitten en tik de tekst in. Nieuwe gedachten kun je met 'Word' steeds toevoegen, daar heb je geen 'mind map' voor nodig.

Vergeet de vóórwetenschappelijke "kuiptheorie", volgens welke je alles, maar dan ook werkelijk alles "eruit moet gooien", dat je bij het thema te binnen schiet. Als je je bezig houdt met een thema, dan moet je je beperken tot één of twee *stellingen* die je zorgvuldig gaat bewerken, bijvoorbeeld:

- 'Mind mapping' is een destructieve onderwijsmethode,
- MM verwoest logisch-systematisch denken,
- MM is een spiritistische praktijk,
- MM is een techniek van automatisch schrijven (tekenen),
- MM is een hypnotische praktijk,
- MM is een spirituele praktijk,
- MM is een mediale praktijk,
- MM is een magische praktijk

Om een tekst te begrijpen helpt geen 'mind map', alleen de hermeneutiek d.w.z. de leer van het tekstbegrip doet dat.. Daarvoor moet je in de regel meer weten, dan de tekst biedt. Teksten begrijpt men des te beter, naarmate men meer weet. De techniek van 'mind mapping' kun je bijvoorbeeld alleen begrijpen, als je iets weet van vrije associatie, spiritisme, creatief/automatisch schrijven, mandala's, meditatie, visualisering, magie en wetenschapstheorie.

Die opvatting staat haaks op de (dwaal-)leer van de heersende pedagogiek, didaktiek en methodiek die, zegt men, leert, dat je op de leerlingen meer methodische competentie en minder (dode) kennis zou kunnen en moeten overbrengen.

Didactisch-methodische grondregel

Hoe minder je weet, des te minder methodische competentie je hebt en hoe meer je weet, des te groter is de methodische competentie om een tekst passend te kunnen verstaan en te recipiëren. Methodische competentie en bestandskennis staan tot elkaar in een synergetische en niet in een concurrentieverhouding!

b) Weiger associatiespelletjes en visualiseringsoefeningen. Probeer nooit "inwendige beelden" te zien voor het geestelijk oog. Met hypnotische en magische praktijken valt niet te spotten; je weet nooit, als je kritieke drempels overgaat en de deur gaat openen voor werelden en machten van de andere kant. Door transpersonele machten moet je je niet laten inspireren en helpen.

c) Laat je niet vertellen, dat classificaties (boven- en onderordeningen) beter begrepen en herinnerd kunnen worden, als ze de vorm van een 'mind map' hebben.

d) Vermijd samenwerking met 'mind mappers'. De chaos van hun 'mind maps' kon wel eens de weerspiegeling zijn van de chaos in hun hoofd en van hun werkwijze. Als je geld wilt besparen en effectief wilt werken, geef dan maar de voorkeur aan logisch-systematisch denken en werken.

e) Blijf bij de onderwijsplanning en het op schrift stellen ervan oriënteren op de klassieke vaksystematiek. Als leraren je kennis onthouden, schaf dan goede, oude leerboeken aan die je systematisch gaat doorwerken.

f) Bij de analyse

en samenvatting van teksten moet je afzien van de 'mind map'. Zinvoller is de oriëntering op één enkele centrale stelling, bijvoorbeeld: "Mind mapping" is een destructieve en spirituele techniek". Ga op zoek naar rationele argumenten vóór of tegen die zienswijze.

g) Blijf met je project- en agendaplanning bij die goede oude agenda en blijf lineaire boodschappenlijsten maken. Waarom suggereren ze ons, dat we een boodschappenlijst ("to-do-lijst") moeten maken in de vorm van een 'mind map', dat we die mentaal en transpersoneel moeten wegschrijven en daarna weggooien? Waarom moeten we die niet gewoon in de zak steken en als het nodig is, oplezen? Waarom moeten we transpersonele helpers vragen om herinnering en hulp, als het gemakkelijker kan?

h) Verlaat voordrachten, lezingen en onderwijsprojecten die van een 'mind map' uitgaan. Het is alleen maar tijdverspilling. Er is ook geen reden om een lezing of voordracht met behulp van een 'mind map' op te nemen. Meestal zijn er manuscripten, readers of audio- of video-opnames, dikwijls zelfs op internet.

i) Negeer de verwijzingen naar hersenonderzoek. Laat je niet in de war brengen door de leer van de rechter en linker hersenhelft (bijv. bij Gemmer, blz. 13; Buzan, blz. 99; Svantessonm, blz. 52; Müller, blz. 17; Kirkhoff, blz. 53, 104). Ze dekken elkaar niet eens allemaal. Vraag naar de precieze bronnen. Ga op zoek naar serieuze leerboeken van de klinische geneeskunde of anatomie.

j) Aangezien de techniek van 'mind mapping' als een lopend vuurtje rondgaat en hogeschooldocenten, leraren en aankomende leraren kennelijk niet meer *kritisch* over de nieuwe "onderwijsmethoden" nadenken, zouden 'mind maps' moeten worden verbannen uit het schoolonderwijs en de universiteiten!

Kritici mogen tegenwerpen, dat de techniek van 'mind mapping' in principe heel onschuldig is en de genoemde doeleinden helemaal niet worden nagestreefd. Daarop moet worden geantwoord, dat de genoemde doeleinden inderdaad in de regel niet worden bereikt. Nochtans is 'mind mapping' geenszins onschuldig. Ook als de gebruikers geen spirituele ervaringen opdoen, blijft een afkeer achter tegen het logisch-systematisch denken en leren. Op de plaats van discussie over stellingen en hypothesen van uitgekozen realiteitsgebieden komt de chaotische opeenhoping van begripreeksen. Geestelijke verwarring is het tegendeel van vorming. Als critici zeggen, dat de 'mind map' slechts goed is voor de instap in een thematiek, dan moet gezegd worden: die instap is naar vorm en inhoud totaal fout. Een thematiek kan slechts in de context van een vaksysteem zinvol worden ontsloten. Vorming zou voor de leerling de wereld moeten ontsluiten (Klafki) en niet met alle geweld vooroordelen en halve kennis uit de "diepten van het onderbewustzijn" te voorschijn halen.

k) Vergeet internet maar en ook wikipedia! De politici zouden willen, dat onze kinderen hun kennis vooral van internet halen. Onder 'mind mapping' zijn tegenwoordig ca. 33 miljoen (!) trefwoorden te vinden. Gevreesd moet worden, dat geen enkel trefwoord je de waarheid zegt over 'mind mapping'. De meeste internetzoektochten verspillen kostbare levens- en werktijd die verloren gaat voor zinvolle leerprocessen. Op vele terreinen is ook geen echte kennisexplosie, zoals steeds wordt beweerd. Er is alleen een explosie van pseudokennis en leugenverhalen. Het beste voorbeeld zijn de internetbijdragen over 'mind mapping'.

VI. Ter verdieping

Franzke, R.: Magie. Lage 2005

Franzke, R.: Visualisering – Hilfe durch innere Bilder? Lage 2005

VII. Literatuurverwijzingen

Abell, A.M.: Gespräche mit berühmten Komponisten. Haslach o.J.

Ansha: Das große Praxisbuch der weißen Magie. München 1999

Beyer, M.: Brainland. Paderborn, 1997

Böttcher, J. (Hrsg): Kreatives Schreiben. Berlin 1999

Brenner, S.: Kreatives Schreiben. Frankfurt am Main 1990

Budapest, Z.E.: Herrin der Dunkelheit, Königin des Lichts. Das praktische Anleitungsbuch für die neuen Hexen. Freiburg im Breisgau. 2000 (6. Auflage)

Buzan, Tony: Kopftraining. München 1993

Gemmer u.a.: Mind Mapping. Offenbach 2004

Greber, J.: Der Verkehr mit der Geisterwelt Gottes. New Jersey 1991 *)

Habermas, J.: Erkenntnis und Interesse, Frankfurt am Main 1968 *)

Kirkhoff, M.: Mind Mapping. Offenbach 1997

Müller, H.: Mind Mapping. München 2006

Rozman, D.: Meditation für Kinder. Freiburg im Breisgau 1996

Starhawk: Der Hexenkult. München 1992

Svantesson, I.: Mind Mapping und Gedächtnistraining. Offenbach 1995 *)

Aanhang

*) "Iedere heks moet leren, alleen te mediteren en te visualiseren, dat wil zeggen, haar beeldend

voorstellingsvermogen te scholen." (Die bekennde Hexe Starhawk: Der Hexenkult..., blz. 69)

*) "De beginnelinge (in de kunsten van magie en hekserij) moet vier basisvaardigheden ontwikkelen: ontspanning, concentratie, visualisering (plastisch voorstellingsvermogen) en projectie." (Starhawk, blz. 78)

*) "Geen enkel toverrecept is effectief, als imaginatie en concentratie van de praktiserende heks niet navenant zijn ontwikkeld. Slechts in een veranderde bewustzijnstoestand kan werkelijk van de kracht ten van de magie gebruik worden gemaakt en de sleutel tot die bewustzijnstoestand is de magische trance." (Das Hexenbuch, blz. 109)

*) "Ontspannings- en ademhalingsoefeningen zijn voorwaarde voor elke magische stap, zoals visualisatie, meditatie...." (D'Albert: Das Buch der magischen Rituale, blz. 37)

*) "Als u betovering bewerkt, moet u zich steeds sterk concentreren en uw geest vullen met een duidelijk, mentaal beeld van wat u wilt of nodig hebt." (Dunwich: Das 1x1 der Hexenkunst, blz. 92)

*) "De juiste maanfase, overtuiging, concentratie en visualisering van het eindresultaat zijn de geheimen van de succesvolle magie!" (aldaar, blz. 94)

*) "Het belangrijkste gereedschap, dat wij (de heksen) bezitten, is ons voorstellingsvermogen." (Budapest, blz.52)

*) "Voor een succesvolle magische activiteit is het van doorslaggevend belang, dat de magiër over het vermogen beschikt resp. zich dit gaat toe-eigenen, om mentaal-plastische voorstellingen te produceren...." (Butler: Die hohe Schule der Magie, blz. 168)

*) "Visualisering is de meest basale en meest geavanceerde techniek voor magie en wicca." (Cunningham: Wicca, blz. 104)

*) "Denk er steeds aan, dat de grondslag van alle magie het vermogen is om in uw geest een volkomen beeld op te roepen." (Die bekennde Hexe Morrison: Zauberbuch für neue Hexen, blz. 126)

*) "Het tweede principe bij het maken van magische formules heet visualisering, voorstellingsvermogen...." (Malanowsky/ Köhle: Hexenkraft, blz. 163)

*) "Imaginatie is krachtig, imaginatie is genezend. Je moet alleen de moed opbrengen om te visualiseren, hoe het zou moeten worden..." (Die Großstadtschamanin G. Roth: Das befreite Herz, blz. 253)

*) "Zonder dat vermogen (van het visualiseren) blijven toverspreuken en magische rituelen namelijk zonder uitwerking." (Die bekennde Hexe Raven Wolf: Zauberschule der neuen Hexen, blz. 117)

*) "Doe visualiseringsoefeningen... Visualiseer bijv. verschillende godinnen." (Die bekennde Hexe

Thea: Die große Hexenschule, blz. 109)

*) "In nauw verband met de magische concentratie staat de magische voorstelling (imaginatie), een onontbeerlijke voorwaarde voor praktische magie." (Ulrich, blz. 31)

*) "Creatief visualiseren is magisch in de ware betekenis van het woord." (Gawain: Stell dir vor, blz. 19) "Magie is wil + trance + imaginatie." (Der Esoterik-Experte Bohnke, verg. blz. 136)

Prof. dr. R. Franzke

www.faith-center-Hannover.de

Vertaald door H. Volkert

